

NAMIS

Forum för nationella minoriteter i Sverige

Nyhetsbrev nr 8, den 19 november 2009

Kulturverksamhet

Utställning på Judiska museet i Stockholm

Utställningen "Mago - den svenska scenens elegant" visas nu på Judiska museet. Mago klädde de stora stjärnorna och divorna. Han flydde från Berlin efter Kristallnatten, blev så småningom en av Sveriges främsta kostymskapare och arbetade nära ihop med Ingmar Bergman. Utställningen har öppet söndagar till fredagar 12-16, måndagar 12-20. Adress: Hälsingegatan 2, Stockholm. Obligatorisk anmälan: [annika\[at\]judiska-museet.se](mailto:annika[at]judiska-museet.se) / 08-310143.

Program på Finlands kulturinstitut

Lördag 21.11 kl. 15: Riitta Uosukainen (på finska) "Naisen voimaa Kalevalaisessa maailmassa ja 2000 luvulla". Tisdag 24.11 kl. 10: Barnopera (på finska) Sotamies Juan ja Lontoon prinsessa, musik Kaj Chydenius. Tisdag 24.11 kl. 18.30: Monika Fagerholm i samtal med Martina Lowden om Glitterscenen. Tisdag 1.12 kl. 18.30: Den nya barnboken i Finland, Janina Orlov och aktuella barnboksförfattare. Torsdag 3.12 kl. 20: Jazzkonsert med Åkräs Trio feat. Verner Pohjola. Söndag 6.12 kl. 15: Självständighetsdagskonsert med Gabriel Suovanen, baryton. Tisdag 8.12 kl. 18.30: Tänk om...?! Märkesårsfinal med glimten i ögat: historikerspekulationer och M A Numminen med sitt nya opus Svenskans kraft. Evenemangen äger rum på Finlandsinstitutet, Snickarbacken 4, Stockholm. Ytterligare information: 08-54521200 / www.finlandsinstitutet.se.

Sista dagar av fotoutställning om romer i Sverige och Europa

Fotografen och författaren Ann Eriksson ställer ut sina fotografier på romska kulturcentret i Malmö fram till måndag 30.11. Utställningen visar foton och texter från hennes möten med romer under hennes mångåriga arbete som författare och fotograf i Sverige och Europa. Eriksson är författare till böckerna "Zigenarliv" och "Tjejen från Tanto" som finns att låna på kulturcentret. Fri entré. Plats: romska kulturcentret i Malmö, Ystadsvägen 46, 4 vån, Malmö. Ytterligare information: www.rkcmalmo.se.

Söndag med finsk teater 22.11!

Yritetään hyvällä (Man får väl försöka) med

Studio Krunikka. En parrelationskomedi med Eeva Litmanen och Juha Veijonen. Söndag 22.11 kl. 15. Plats: Finlandsinstitutet, Snickarbacken 4, Stockholm. Biljetter 100 kr. Ytterligare information: www.finlandsinstitutet.se.

Krigsturister av Laura Ruohonen, översättning Camilla Frostell. Pjäsen grundas på det faktum att svenska rederier i mitten av 1800-talet anordnade turistresor till Krimkriget. Söndag 22.11 kl. 12. Plats: Dramaten i Stockholm. Ytterligare information: www.dramaten.se/Dramaten/Foreställningar/Dramaten/Nordisk-Dramatik/.

Svinalängorna efter Susanna Alakoskis uppmärksammade roman. Söndag 22.11 kl. 16. Plats: Dieselverkstaden i Nacka. Biljetter 225/200 kr på www.ticnet.se / www.dieselverkstaden.se. Ytterligare information: 08-7188290.

Fest och jojkk vid sameföreningen i Stockholm

Kött- och paltfest lördag 21.11 kl. 18. Traditionsenlig höstfest då vi äter blodpalt, kött och potatis samt får något gott till kaffet. Vegetariskt alternativ finns att få om du säger till när du anmäler dig. Under kvällen får vi ta del av Per Niila Stålkas jojkk. Entré 100/200 kr, barn under 12 år gratis. Anmälan: Laila Wiik, 08-7741522.

Jojkkkurs söndag 22.11 kl. 13-17. Är du sugen på att prova på att jojka? Du kanske jojkar i din ensamhet men vill veta mer om jojken. Än finns det platser kvar! Per Niila Stålka drar den fyra timmar långa kursen. Kursavgift 100 kr. Anmälan: [stockholm.sf\[at\]same.net](mailto:stockholm.sf[at]same.net) / 076-8592987.

Båda evenemangen äger rum på Eastmansvägen 35, Stockholm, vid kaféet i Katarinahuset.

Sverigefinsk utställning "Mötet – kohtaaminen"

Sverigefinska arkivets utställning "Mötet – kohtaaminen" om sverigefinnar finns att se i Haparanda Stadsbiblioteks utställningshall fram till lördag 28.11. Medverkande är Sverigefinska folkhögskolans

konstlinje. Utställningens tema är ”En finne i Sverige”. Du kan också delta i möjligheternas verkstad för ny formgivning av återvunna föremål. Plats: Haparanda Stadsbibliotek, Packhusgatan 4, Haparanda. Ytterligare information: www.haparandatornio.com.

Program på sydsamiska kulturcentret Gaaltije

Lördag 28.11 arrangeras julmarknad i Ankarede. Torsdag 3 - fredag 4.12 firar Gaaltije sitt 10-årsjubileum. Det blir två dagars öppet hus för allmänheten med berättarstunder, filmvisning, intressanta föredrag, konstutställningar mm. På fredag eftermiddag arrangeras dessutom auktion av samiska föremål. Gaaltijes adress: Köpmansgatan 58, Östersund. Ytterligare information: www.gaaltije.se/sv/calender.html.

Konferenser, symposier och föreläsningar

Erkänd! 3 -konferens för nationella minoriteter

En kunskaps- och kulturhändelse av betydelse för Sveriges och Finlands nationella minoriteter äger rum i Eskilstuna onsdag 2 - fredag 4.12. På konferensen uppmärksammas två parallella fenomen. Dels firas det faktum att det är 10 år sedan Sverige instiftade sina språklagar för finska, meänkieli och samiska och då Sveriges riksdag också kan sägas ha fört Sverige in i den internationella minoritetsspråkssfären. Dels uppmärksammas märkesåret 1809. Syftet med konferensen är att diskutera minoritetsspråkens framtid genom en blick på de mediala och informationsteknologiska förutsättningarna, liksom hur dessa påverkar språken. Diskussionen fokuserar på hur vi genom att integrera eller ignorera ungdomens användande av nya kommunikationsmedel lyckas eller inte lyckas bidra till att språken lever vidare i kommande generationer. Konferensen är bilateral i sin täckning och inkluderar i första hand Sverige och Finland, men det finns också en strävan att integrera erfarenheter och kunskap från andra minoriteter i programmet. Simultantolkning erbjuds mellan finska och engelska. Anmälning senast 27.11. Ytterligare information och frågor beträffande anmälan och deltagaravgifter: maire.dahlman@eskilstuna.se / 016-7102376 / 070-2167692.

Symposium om samiska rättigheter

Det andra symposiet kring frågor rörande samiska rättigheter över den svensk-norska gränsen äger rum onsdag 25 - torsdag 26.11. På symposiet behandlas rättigheter, funktioner och möjliga fördelar i de inomstatliga föreskrifterna

gällande mellanstatliga samiska frågor. Plats: Friessalen, Norbyvägen 18, Uppsala. Ytterligare information: hugh.beach@antro.uu.se.

Föreläsningar och diskussioner på Judiska museet i Stockholm

Söndag 29.11 kl. 17: Diskussion om Benny Morris bok ”One state, two states” under Ernst Kleins ledning. Boken behandlar problematiken som följt diskussionen om Palestina/Israel under 100 år.

Tisdag 1.12 kl. 19: En reva hade nätet – och där slank jag ut. Dina Rajs, född i f.d. Jugoslavien, tillhör de 10 % judiska barn som överlevde Förintelsen. Hon kommer nu dels att läsa ur sin bok, och dels att samtala med sin förläggare Peter David från Megilla-förlaget om boken och om sitt författarskap.

Söndag 6.12 kl. 17: Ekonomen och författaren Per Martin Meyerson har under senare år publicerat en rad intressanta böcker om sin relation till det judiska: religion, Israel mm. Denna kväll är ämnet Gud & Mammon som handlar om religion, kapitalism och liberalism i ett judiskt perspektiv.

Tisdag 15.12 kl. 19: Kvinnors perspektiv på de heliga texterna. Företrädare för världsreligionerna debatterar kvinnors perspektiv på de heliga texterna och hur dessa kan användas i en modern värld full av förändring. Medverkande: Judith Narrowe (socialantropolog), Suad Mohamed (imam) och Helene Egnell (stiftsadjunkt inom Svenska Kyrkan). Entré 60/20 kr.

Plats för evenemangen: Judiska museet, Hälsingegatan 2, Stockholm. Obligatorisk föranmälan: annika@judiska-museet.se / 08-310143. Ytterligare information: www.judiska-museet.se.

Föreläsningar om skogsfinnar

Lördag 21.11 kl. 13: Lennart Stenman föreläser om äganderätten ur ett skogsfinskt perspektiv. Plats: Malingsbo Bygdebård.

Ytterligare information: www.finnsam.org.
Onsdag 25.11 kl. 19 (Obs! Ändrat datum från tidigare info): Maud Wedin föreläser med temat ”Skogsfinnarna – språket och kulturen” på Falu Stadsbibliotek. Ytterligare information: maud@finnbygden.se.

Publikationer

Lars Elenius (red.): Är vi inte alla minoriteter i världen? Rättigheter för

urfolk, nationella minoriteter och invandrare (2009)

Globaliseringen, avkoloniseringen och nationalstaternas minskade inflytande har fyllt världen med minoriteter av alla slag som kräver sina mänskliga rättigheter. Många förespråkar ett världsmedborgarskap, eftersom det upplevs som rättvisare än det nationella, eller europeiska, medborgarskapet som utestänger många. Hur kan minoriteters berättigade krav på självbestämmande förverkligas? Kan urfolk och minoriteter som lever över nationsgränser redan ses som framtidens världsmedborgare? ”Är vi inte alla minoriteter i världen?” är en antologi med forskare från hela världen, baserad på MR-dagarnas tema 2008 om urfolks och minoriteters rättigheter. Förlag: Ordfront. Ytterligare information:

www.ordfront.se/Bocker/Nyabocker/Ar_vi_inte_alla_minoriteter.aspx.

Peter Björkman och Helena Liljedahl: Ett försvinnande inhemskt språk – En studie av de svenska folkbibliotekens roll för att revitalisera det sydsamiska språket (2009)

Björkman och Liljedahl vid Växjö Universitet har utfört en studie om det sydsamiska språkets revitalisering. Studien hittas på www.sametinget.se/11109.

Information och utbildning

Sametinget gör informationsturné om minoritetsreformen

Sametinget vill påminna att det i och med ny minoritetslagstiftning öppnats nya möjligheter att använda och återta de samiska språken i kontakter med myndigheter, i förskola och i äldreomsorg. Sametinget får mångdubbelt ökade resurser och förvaltningsområdet för samiskan utvidgas från de nuvarande fyra nordligaste kommunerna till nästan hela Sápmi. De här förutsättningarna gäller från och med 1.1.2010 då den nya lagen om nationella minoriteter träder i kraft. Under november månad besöker Sametinget samtliga förvaltningsområden för att informera om samers rättigheter och det allmännas skyldigheter. Föreläsningarna varar i ca. 1,5 timme. Kommande föreläsningar: lördag 21.11 kl. 15 i Gaaltije, Östersund och söndag 22.11 kl. 17 i hotell Funäsdalen, Funäsdalen. Ytterligare information: www.sametinget.se/1018.

FN:s barnkonvention fyller 20 år!

Den 20.11.2009 är det tjugo år sedan FN:s generalförsamling antog konventionen om barnets rättigheter, som idag är nästan

universellt ratificerad. Icke-diskriminering är en av konventionens huvudprinciper, och artikel 30 handlar uttryckligen om minoritetsbarns rättigheter. Barnkonventionens 20-årsdag uppmärksammas i Sverige av barnombudsmannen tillsammans med barnorganisationer och andra instanser på många sätt. Bl.a. arrangeras en inspirationsdag om barnkonventionen i Stockholm 30.11. Information om detta och andra evenemang kring 20-årsfirandet samt intressant fakta om barnets rättigheter hittas på www.levupptillbarnkonventionen.nu.

Språkrådet söker språkvårdare i finska

Sedan den 1.7.2009 finns det en språklag som reglerar språkens ställning och användning i Sverige. Lagen ska värna om det svenska språket och den språkliga mångfalden i Sverige. Det är myndigheternas ansvar att se till att lagens intentioner får genomslag. Institutet för språk och folkminnen med dess avdelning Språkrådet har regeringens uppdrag att följa efterlevnaden av lagen. Språkrådet söker nu nya medarbetare och däribland en språkvårdare i finska, som samtidigt kan ta ett övergripande ansvar för arbetet med minoritetsspråken, särskilt finska, romska, svenskt teckenspråk och jiddisch. Ytterligare information: www.sprakradet.se/5935.

Internet

Fler språk på nya Tema Modersmål

Skolverkets webbplats om våra olika modersmål har gjorts om och fått ny adress med nytt innehåll. Nu innehåller den dessutom hela 45 språk. Sedan 2001 har Tema Modersmål varit en mötesplats för modersmåls-lärare, skolledare, elever, föräldrar och andra intresserade av modersmålsverksamhet. Nu har webbplatsen fått nytt innehåll, bl.a. med en sammanställning av resurser för flerspråkiga barn i förskolan och med mer information om satsningar på nationella minoritetsspråk. Ett samarbete med Skolverkets motsvarighet i Norge har ökat utbudet av språk och tjänster. Nya språk från den 22 oktober är bengali, grekiska, nederländska, portugisiska, rumänska, kaleromani, resanderomani, tamil, teckenspråk, turkiska och urdu. Vill man ta del av texter på språk man inte förstår, kan man få dem grovöversatta med hjälp av Google Translate. Observera också att adressen till webbplatsen är ny: www.modersmal.net.

Den första juni 2000 trädde den svenska ratificeringen av Europarådets konvention om regionala språk och minoritetsspråk samt Ramkonventionen för skydd av nationella minoriteter i kraft. Därigenom erkände Sverige fem nationella minoriteter och minoritetsspråk: judar/jiddisch, romer/romani, samer/samiska, sverigefinnar/finska och tornedalingar/meänkieli.

NAMIS syftar till att förbättra möjligheterna för forsknings-samarbete inom tema-områdena nationella minoriteter, minoritets-språk och minoritetskulturer. Vi vill fungera som forum för kunskapsutbyte med minoritetsorganisationer, statliga organ och myndigheter som sysslar med språkliga och kulturella frågor, samt med praktiker verksamma inom området kulturell och språklig revitalisering.

Meänkieli i Sverige!

Söndag 15.11 visades ett kort reportage om meänkieli i tv-programmet Sverige!

Reportaget lyfte fram frågor kring språk, identitet och kultur; en liten resa och kärleksförklaring till meänkieli. Programmet går att se på SVT-play via www.svt.se i 30 dagar efter sändningen. Ytterligare information: <http://svt.se/2.101792/sverige>.

17 ord på meänkieli på UR Ung

Vet du vad rullalauta, jalkapallo och komppia betyder? Sveriges utbildningsradio lät Linnea Nylund, meänkielitalare och en av författarna till en lärobok i meänkieli, översätta några ord från svenska till meänkieli. Det finns många olika varianter av meänkieli och många olika sätt att säga och stava orden. På UR:s webbplats hittar man översättningar från en av många meänkielitalare. Se översättningarna på <http://www.ur.se/Ung/Amnen/Sprak/Nationella-minoritetsprak/Tornedalska-ord/>.

"Ligger Norra Finland söder om Lappland och vad betyder RFV och NTM?"

Svenska och finska språknämnden vid Forskningscentralen för de inhemska språken i Helsingfors har den 12.11.2009 skickat ut ett pressmeddelande och ett utlåtande om bristerna i namnplanering inom den offentliga förvaltningen i Finland. I utkastet till förordningen om regionförvaltningsverken framgår det inte hur områdena ska benämnas när ordet "län" tas ur bruk. Enligt 9 paragrafen i den finska förvaltningslagen ska myndigheterna använda ett sakligt, klart och begripligt språk, och språknämnden anser att detta inte skett. Ytterligare information:

http://www.kotus.fi/index.phtml?3384_m=5910&l=sv&s=9.

Märkesåret 1809 på SVT:s hemsida

I 14 reportage berättar historikern Christopher O'Regan om de dramatiska åren kring 1809 och om Gustav IV Adolf. Se avsnitten på www.markesaret1809.se/News.aspx?id=110.

TV och radio

Sveriges utbildningsradio fokuserar på främlingsfientlighet

Utbildningsradion satsar inför valet nästa höst med program om främlingsfientlighet: "Rasismens historia" för årskurs 4-6 i radio (söndagar på P3 kl. 07.40 och måndagar på P2 kl. 13.30) och i TV (torsdagar fr.o.m. 12.11 på SVT1 kl. 10, 10 program à 15 minuter). I serien tas bl.a. samerna upp i "Vilka svenskar var först", torsdag 17.12 kl. 10 på SVT1 och samma dag i Barnkanalen kl. 19.30. För ungdomar sänds "Välkomna nästan allihopa" på onsdagar kl. 19.30 i SVT2. Inom kort kommer också en språkkurs för nybörjare i nordsamiska, främst för barn, att publiceras på webben. Inför valet kommer ännu ytterligare produktioner med olika fokus. En webbsajt ska publiceras i dagarna om just främlingsfientlighet. Ytterligare information: <http://www.ur.se/framlingsfientlighet/Program/>.

NAMIS

Forum för nationella minoriteter i Sverige

Centrum för multietnisk forskning

Adress:

Thunbergsv. 3D
Box 521
SE-751 20 Uppsala
Tel: 018-471 23 59 | Fax: 018-471 23 63

Kontaktpersoner: För ytterligare information eller deltagande i nätverket kan du vända dig till doc. Satu Gröndahl, tfn 018-471 63 96 (e-post: satu.grondahl@multietn.uu.se).

Du som vill bidra med information till nyhetsbrevet, kontakta Krista Orama, 018-471 5710 / krista.orama@multietn.uu.se eller Leena Huss, 018-471 2361 / leena.huss@multietn.uu.se.

